

VÝVOJOVÁ PSYCHOLOGIE II
PSY104
PREZENČNÍ STUDIUM

Fakulta sociálních studií MU
2015

VÝVOJOVÁ PSYCHOLOGIE II

Základní charakteristika:

Kurz je realizován v podzimním semestru a navazuje na výuku Vývojové psychologie I (PSY103).

Kurz VP II dále pokračuje ve výkladu vývojových období od mladšího školního věku po období stárnutí a stáří. V rámci tohoto výkladu jsou dále prezentovány vývojové teoretické koncepce, metodologické možnosti zkoumání a studenti se seznámí s dalšími výsledky současných empirických studií, které se vztahují k probíraným vývojovým obdobím.

Vývojová psychologie II (PSY 104) zahrnuje dvouhodinovou přednášku (jednu za dva týdny, společně pro všechny posluchače) a dvouhodinový seminář (jednu za dva týdny, dělený na skupiny).

Cílem kurzu je:

- kriticky využívat osvojených znalostí základních pojmů a zákonitostí VP k porozumění komplexu dynamických procesů psychického vývoje, k pochopení vývojových trendů a zákonitostí vývoje a k integrování těchto poznatků do obrazu celoživotního utváření osobnosti;
- porozumět zákonitostem a charakteristikám jednotlivých vývojových období v kontextu rozdílných vývojových teorií;
- pochopit variabilitu, unikátnost, typičnost a všeobecné trendy ve vývoji;
- prohloubit dovednost metodologického myšlení v souvislosti se zkoumáním intraindividuálních změn, interindividuálních rozdílů a vývojových trajektorií v psychickém vývoji;
- osvojit si základní zákonitosti a charakteristiky typické pro jednotlivá období vývoje od mladšího školního věku po stáří;
- naučit se interpretovat jednotlivé projevy chování, prožívání apod. v rámci tzv. normativního vývoje a naučit se využívat jednotlivé teoretické přístupy k jejich explanaci.

Kurz předpokládá:

- obeznámenost se základními poznatky z biologie a antropologie člověka, syntézu s poznatky z dalších aktuálně studovaných psychologických disciplín, především z obecné psychologie a sociální psychologie, ale též statistiky;
- schopnost kriticky využívat doposud získaných znalostí z oblasti vývojové psychologie;
- dovednosti z oblasti práce s odbornými zdroji (včetně elektronických databází);
- znalost manuálu APA6th.

Určeno:

Kurz je určen studentům bakalářského studia psychologie. Prerekvizitou je absolvování kurzu PSY 103 (Vývojová psychologie I).

Vyučující a garant programu:

doc. Mgr. Lenka Lacinová, Ph.D.

e-mail: lacinova@fss.muni.cz; tel. 549495188

konzultační hodiny: čtvrtek 13.30 – 14.30

pracovna 2.44, IVDMR a katedra psychologie FSS MU

Vyučující a konzultanti seminárních prací (v abecedním pořadí):

Mgr. Petra Daňsová

363837@mail.muni.cz

Mgr. Hana D'Souza, MSc

e-mail: hana.dsouza@gmail.com

Mgr. Veronika Hanáčková

e-mail: 361844@mail.muni.cz
Mgr. Eliška Horská
e-mail: 309855@mail.muni.cz
Mgr. Kristina Kicková
e-mail: 416519@mail.muni.cz
Mgr. Iva Korábová
e-mail: ivkaza@gmail.com
Mgr. Martina Kotková
e-mail: mkotkova@mail.muni.cz
Mgr. Kristína Kotrčová
e-mail: 420073@mail.muni.cz
Prof. PhDr. Petr Macek, CSc.
e-mail: macek@fss.muni.cz
Mgr. Lenka Pivodová
e-mail: 51860@mail.muni.cz
Mgr. Tatiana Sedláková
397348@mail.muni.cz
Mgr. Barbora Syptáková
syptakova@mail.muni.cz
Mgr. Jan Širůček
e-mail: sirucek@fss.muni.cz

Konzultace:

Téma své seminární práce či jakoukoli jinou otázku z vývojové psychologie můžete konzultovat s kterýmkoli z výše uvedených vyučujících či konzultantů.

Co nelze konzultovat a o čem nelze diskutovat (neboť konzultace a výuce věnovaný čas vyučujících jsou určeny především pro řešení odborných problémů):

- pokyny obsažené v sylabu – tzn. jakákoli pravidla, požadavky, termíny, atd.
- hodnocení již opravených seminárních prací - dodržení všech základních pokynů pro psaní seminární práce (obsah, rozsah, forma, literatura) přibližně odpovídá minimálnímu počtu bodů za seminární práci nutných k zápočtu. Sporné seminární práce jsou vždy před udělením bodů konzultovány týmem VP II, ohrazování se proti dle subjektivního dojmu nízkému počtu bodů je proto bezpředmětné

Výše zmíněné problémy nebudou nikým z vyučujících konzultovány a i e-maily s dotazy na ně mohou zůstat bez odpovědi.

Obsahové a časové rozvržení kurzu

Přednáška (dále P) se koná vždy v sudá úterý 13.30 - 15.00 v posluchárně P31 (první přednáška 29. 9. 2015)

Přednášky: 29. 9., 13. 10., 27. 10., 10. 11., 24. 11., 8. 12. 2014

Semináře (dále S) jsou dělené na tři skupiny:

SA každé sudé úterý 15:15 - 16:45 v učebně U33 (první seminář 29. 9. 2015)

SB každé liché úterý 15:15 - 16:45 v učebně U33 (první seminář 6. 10. 2015)

SC každé liché úterý 17:00 - 18:30 v učebně U23 (první seminář 6. 10. 2015)

Do seminárních skupin se přihlašujte v ISu od 6. 9. do 27. 9. 2015.

Přednášky:

29. 9.	P1	Širůček	Vývoj morálky a rozhodování, kognice <i>Mladší školní věk</i>
13. 10.	P2	Lacinová	Vývojové teorie I.: Teorie psychosociálního vývoje, teorie adolescentního egocentrismu... <i>Adolescence</i>
27. 10.	P3	Lacinová	Nové vývojové období? Nová teorie? <i>Vynořující se dospělost</i>

10. 11.	P4	Macek	Vývojové teorie II.: Evoluční psychologie, etologie a sociobiologie, ekologický model vývoje... <i>Dospělost</i>
24. 11.	P5	Lacinová	Vývojové teorie III.: Emocionální vývoj, teorie socio-emocionální selektivity, teorie celoživotního vývoje... <i>Stárnutí a stáří</i>
8. 12.	P6	D'Souza	<i>Vývoj myšlení a řeči – vývoj řeči v raném období</i>

Semináře:

29. 9.	S1A	Kotrčová/Kotková	Mladší školní věk Separační úzkost – zadání seminárního úkolu, vytvoření pracovních skupin
6. 10.	S1B, S1C		
13.10.	S2A	Pivodová	Adolescence
20.10.	S2B, S2C		
27.10.	S3A	Horská	Vynořující se dospělost
3. 11.	S3B, S3C		
10.11.	S4A	Syptáková	Dospělost
1.12.	S4B, S4C		
24.11.	S5A	Sedláková	Stárnutí a stáří
15.12.	S5B, S5C		

V posledních dvou týdnech semestru od 7. do 19. 12. 2015 proběhne prezentace skupinového úkolu po skupinách. Termíny budou v dostatečném časovém předstihu oznámeny.

Jakékoli výjimky (individuální studijní plán, uznání předmětu apod.) je nutné řešit s garantkou kurzu na počátku semestru, **nejpozději do 30. 9. 2015**. Další výjimky v průběhu semestru lze udělovat pouze **v odůvodněných případech na základě oficiální omluvenky v ISu**.

Tematické okruhy - přednášky

Sledujte studijní materiály v IS, kam bude průběžně umístována další studijní literatura. Studijní materiály v IS jsou nedílnou součástí povinné literatury kurzu PSY 104.

P1 – Vývoj morálky a rozhodování, kognice

Mladší školní věk

J. Širůček

Teorie morálního vývoje v pojetích různých psychologických směrů a škol (Freud, Piaget, Kohlberg, Bar-Tal, Selman, sociálně-psychologické, sociologické, sociobiologické a humanistické koncepce). Kognitivní a sociální kontext morálního vývoje, teorie přejímání sociální perspektivy.

Povinná literatura:

Heidbrink, H. (1997). *Psychologie morálního vývoje*. Praha: Portál.

Doporučená literatura:

Selman, R.L. (2003). *The Promotion of Social Awareness*. New York: Russel Sage Foundation.

Kurtines, W. M., & Gewirtz, J. L. (1995). *Moral Development – an Introduction*. Heedham Heights: Allyn & Bacon.

P2 – Vývojové teorie I.: Teorie psychosociálního vývoje, teorie adolescentního egocentrismu...
Adolescence

L. Lacinová

Psychodynamické teorie vývoje, psychosexuální stupně vývoje (*S. Freud*), psychosociální stupně vývoje (*E. H. Erikson*), teorie adolescentního egocentrismu (*D. Elkind*).

P3 – Nové vývojové období? Nová teorie?

Vynořující se dospělost

L. Lacinová

Debata o fenoménu „vynořující se dospělosti“ (*J. J. Arnett, J. E. Côté*).

P4 – Vývojové teorie II.: Evoluční psychologie, etologie a sociobiologie, ekologický model vývoje...

Dospělost

P. Macek

Sociobiologie, ekologický model vývoje (*U. Bronfenbrenner*). Kultura a ontogenetický vývoj, historická dimenze ontogeneze (*W. Koops*). Situační a kontextuální aspekty v ontogenezi (*D. Magnusson, R. M. Lerner*), vývojová psychologie osobnosti, vývojová sociální psychologie (*K. Durkin*).

P5 – Vývojové teorie III.: Emocionální vývoj, teorie socio-emocionální selektivity, teorie celoživotního vývoje...

Stárnutí a stáří

L. Lacinová

Teorie socio-emocionální selektivity (*L. Carstensenová*), psychologie celoživotního utváření, pojem "životní cesty", biodromální přístup, life-span psychology (*P. Baltes*).

Povinná literatura k tématům P2 až P5:

Langmeier, J., & Krejčířová, D. (1998). *Vývojová psychologie*. Praha: Grada. – prostudujte str. 205 - 232 (27 stran)

Vágnerová, M. (2005). *Vývojová psychologie I*. Praha: Karolinum. – prostudujte str. 36 – 55 (19 stran)

Hunt, M. (2000). *Dějiny psychologie*. Praha: Portál. - prostudujte str. 335 – 371 (36 stran)

Studijní texty v IS

Newman, B. M., & Newman, P. R. (1999). *Development Through Life: A Psychosocial Approach*. 7th Edition. Belmont: Wadsworth Publishing Company. - prostudujte s. 32 – 89 (57 stran)

Stuchlíková, I. (2002). *Základy psychologie emocí*. Praha: Portál. - prostudujte strany 95 – 103.

Doporučená literatura:

Arnett, J. J. (2000). Emerging Adulthood. A Theory of Development From the Late Teens Through the Twenties. *American Psychologist*, 55, 469-480.

Baltes, P. B. (1986). Theoretical positions of life-span developmental psychology: On the dynamic between growth and decline. *Developmental Psychology*, 23, 611- 626.

Côté, J. E. (2014). The Dangerous Myth of Emerging Adulthood: An Evidence-Based Critique of a Flawed Developmental Theory. *Applied Developmental Science*, 18, 177-188, DOI: 10.1080/10888691.2014.954451

Erikson, E. H. (2002). *Dětství a společnost*. Praha: Argo.

Elkind, D. (1967). Egocentrism in Adolescence. *Child Development*, 38, 1025-1034.

Piaget, J., & Inhelderová, B. (1997). *Psychologie dítěte*. Praha: Portál.

Vygotskij, L. S. (1976). *Vývoj vyšších psychických funkcí*. Praha: SPN.

Izard, C. E. (2001). Emotional Intelligence or Adaptive Emotions? *Emotion*, 1, 249–257.

Izard, C. E., Fine, S., Mostow, A., Trentacosta, Ch., & Campbell, J. (2002). Emotion processes in normal and abnormal development and preventive intervention. *Development and Psychopathology*, 14, 761–787.

Michalčáková, R. (2007). *Strachy v období rané adolescence*. Brno: Barrister&Principal. - prostudujte str. 37 – 48.

Švancara, J. (1962). Kriteria dětského citového vývoje. *Čs. Pediatrie* 7-8, 607–614.

Švancara, J. (1979). *Emoce, city a motivace*. Praha: SPN

P6 – Vývoj myšlení a řeči: Vývoj řeči v raném období – H. D'Souza

Přednáška uvede studenty do problematiky jazykového vývoje během prvních let života se zaměřením zejména na raný fonologický a lexikální vývoj. Studenti budou seznámeni s některými metodami, které se používají ve výzkumu raného vývoje jazyka. Důraz bude kladen zejména na nové metody ve výzkumu kojenců a batolat (např. eye tracking, electroencephalography/event-related potentials [EEG/ERPs], functional near-infrared spectroscopy [fNIRS]) a kritické zhodnocení toho, jak přispívají k naší znalosti raného vývoje.

Literatura:

Kuhl, P. K. (2010). Brain Mechanisms in Early Language Acquisition. *Neuron*, 67, 713 – 727. DOI 10.1016/j.neuron.2010.08.038

K zvládnutí celého tematického okruhu je třeba nastudovat níže uvedená témata:

Biologické souvislosti vývoje mozku. Piagetova periodizace kognitivního vývoje (asimilace a akomodace, grupování, senzomotorická a symbolická schémata, předpojem, egocentrické myšlení). Kognitivní model vývoje mysli. Inteligence. Vývoj řeči – předřečové aktivity, sociální kontext dorozumívání řeči – Kašpar Hauser, „vlčí děti“, teorie vývoje řeči (Vygotskij), pojem interiorizace, zóna nejbližšího vývoje. Charakteristika procesu učení, význam rituálů v předškolním věku.

Povinná literatura:

Langmeier, J., & Krejčířová, D. (1998). *Vývojová psychologie*. Praha: Grada. – prostudujte strany 19 – 100

Piaget, J., & Inhelderová, B. (1997). *Psychologie dítěte*. Praha: Portál.

Vágnerová, M. (2005). *Vývojová psychologie I*. Praha: Karolinum. – prostudujte pasáže o kognitivním vývoji a vývoji řeči.

Vágnerová, M. (2007). *Vývojová psychologie II*. Praha: Karolinum. – prostudujte pasáže o kognitivním vývoji.

Doporučená literatura:

Altmann, G. (2005). *Výstup na babylonskou věž: O jazyce, mysli a porozumění*. Praha: Triáda (zejména kapitoly č. 2. Děti, narození a jazyk: Co se děti naučí o jazyce, ještě než se narodí, s. 22 – 33; a č. 4. Co se (na)učíme dělat se slovy: Osvojování slov a jejich kombinací, s. 44 – 66).

Mandler, J. M. (1992). How to build a baby: II. Conceptual primitives. *Psychological Review* 99, 587-604.

Matějček, Z., & Langmeier, J. (1986). *Počátky našeho duševního života*. Praha: Panorama.

Millarová, S. (1978). *Psychologie hry*. Praha: Panorama.

Odehnal, J. (1976). Vývoj sociálních interakcí v 1. roce života dítěte. *Československá psychologie*, 3, 240 – 241.

Pouthas, V., & Jouen, F. (2000). *Psychologie novorozence*. Praha: Grada.

Verny, T., & Kelly, J. (1993). *Tajomný život dieťaťa pred narodením*. Bratislava: SPN.

Vygotskij, L.S. (2004). *Psychologie myšlení a řeči*. Praha: Portál.

Vygotskij, L.S. (1976). *Vývoj vyšších psychických funkcí*. Praha: SPN.

Příprava na semináře

Studenti se na každý seminář připravují **dle pokynů uvedených v sylabu** a též **nastudováním povinné literatury k danému tématu**.

Povinnou literaturu k příslušnému tématu je nutné prostudovat **před seminářem**. Témata probíraná na seminářích jsou nedílnou součástí zkoušky, průběžným studiem si tedy usnadníte přípravu na zkoušku. Doporučujeme, aby studenti pravidelně četli svou e-mailovou poštu v IS, materiály a úkoly mohou být během semestru doplňovány a specifikovány.

S1: Mladší školní věk (K. Kotrčová)

- 1) Kognitivní vývoj, piagetovské úkoly na vlastní kůži
- 2) Upřesnění skupinového úkolu, cca 15-20 minut (Kotková)

Povinná literatura:

Vágnerová, M. (2005). *Vývojová psychologie I*. Praha: Karolinum. – prostudujte strany 236 – 319. studijní materiály umístěné ve složce *S1 Mladší školní věk* v IS:

Arnett, J. J. (2014). *Human Development: A Cultural Approach*. Pearson New International Edition. Pearson.

Middle Childhood. Cognitive Development (s. 318 – 333).

Literatura k tématu Separáční úzkost (složka Separáční úzkost v IS):

Dallaire, D. H., & Weinraub, M. (2005). Predicting children's separation anxiety at age 6: The contributions of infant-mother attachment security, maternal sensitivity, and maternal separation anxiety. *Attachment & Human Development*, 7, 393 – 408.

Eisen, A. R., & Schaefer, Ch. E. (2005). Nature of Separation Anxiety. In A. R. Eisen & Ch. E. Schaefer, *Separation Anxiety in Children and Adolescents* (pp. 3 - 22). New York/London: The Guilford Press.

Creswell, C., Murray, L., Stacey, J., & Cooper, P. (2011). Parenting and child anxiety. In W. K. Silverman & A. P. Field (Eds.), *Anxiety Disorders in Children and Adolescents* (pp. 299 - 322). Cambridge: Cambridge University Press.

Manassis, K. (2011). Child-parent relations: attachment and anxiety disorders. In W. K. Silverman & A. P. Field (Eds.), *Anxiety Disorders in Children and Adolescents* (pp. 280 - 298). Cambridge: Cambridge University Press.

Silvermann, W. K., & Dick-Niederhauser, A. (2004). Separation Anxiety Disorder. In T. L. Morris & J. S. March (Eds.), *Anxiety Disorders in Children and Adolescents* (pp. 164 - 188). New York: The Guilford Press.

S2: Adolescence (L. Pivodová)

Emocionální vývoj v adolescenci

Povinná literatura:

Vágnerová, M. (2005). *Vývojová psychologie I*. Praha: Karolinum. – prostudujte strany 321- 435.

Macek, P. (2003). *Adolescence*. Praha: Portál. – prostudujte strany 9 – 82.

studijní materiály umístěné ve složce *S2 Adolescence* v IS:

Arnett, J. J. (2014). *Human Development: A Cultural Approach*. Pearson New International Edition. Pearson.

Cultural responses: Puberty rituals (s. 373 – 374)

The social and cultural contexts of adolescence (s. 397 – 413)

Crime and delinquency (s. 413 – 416)

Newman, B. M. & Newman, P. R. (2012). *Life-Span Development: A Psychosocial Approach*. 11th Edition. International Edition. Wadsworth Cengage Learning.

Emotional development (eating disorders, depression, delinquency, adolescent suicide) (s. 383-391)

S3: Vynořující se dospělost (E. Horská)

Vynořující se dospělost: vztahy s rodiči, přátelské a partnerské vztahy

Povinná literatura:

Vágnerová, M. (2007). *Vývojová psychologie II*. Praha: Karolinum. – prostudujte strany 9 – 177.

studijní materiály umístěné ve složce *S3 Vynořující se dospělost* v IS:

Arnett, J. J. (2014). *Human Development: A Cultural Approach*. Pearson New International Edition. Pearson.

The emergence of emerging adulthood (s. 429 – 434)
Cognitive development (s. 444 – 450)
Emotional and social development (s. 451 – 467)
Work and media use (s. 470 – 476)

S4: Dospělost (B. Syptáková)

Rodičovství vs. bezdětnost
Krise středního věku: mýtus či realita?

Vágnerová, M. (2007). *Vývojová psychologie II*. Praha: Karolinum. – prostudujte strany 178 – 297.
studijní materiály umístěné ve složce *S4 Dospělost* v IS

Newman, B. M. & Newman, P. R. (2012). *Life-Span Development: A Psychosocial Approach*. 11th Edition. International Edition. Wadsworth Cengage Learning.
Childbearing (s. 474 – 480)

Arnett, J. J. (2014). *Human Development: A Cultural Approach*. Pearson New International Edition. Pearson.

Becoming a parent (s. 518 – 522)
The mostly mythical midlife crisis (s. 557)

S5: Stárnutí a stáří (T. Sedláková)

Změny ve stáří (sebezkušnostní cvičení)

Povinná literatura:

Stuart-Hamilton, I. (1999). *Psychologie stárnutí*. Praha: Portál.

Erikson, E. H. (1999). *Životní cyklus rozšířený a dokončený*. Praha: Nakladatelství LN.

Vágnerová, M. (2007). *Vývojová psychologie II*. Praha: Karolinum. – prostudujte strany 299 - 429.
studijní materiály umístěné ve složce *S5 Stárnutí a stáří* v IS:

Arnett, J. J. (2014). *Human Development: A Cultural Approach*. Pearson New International Edition. Pearson.

The ancient history of wisdom (s. 609 – 610)

Newman, B. M. & Newman, P. R. (2012). *Life-Span Development: A Psychosocial Approach*. 11th Edition. International Edition. Wadsworth Cengage Learning.

The psychosocial crisis: Integrity versus Despair (s. 575 – 576)
Coping with the physical changes of aging (s. 591-599)

Doporučená literatura:

Haškovcová, M. (1990). *Fenomén stáří*. Praha: Pyramida.

Hayflick, L. (1997). *Jak a proč stárneme*. Praha: Knižní klub. – prostudujte strany 27-33, 64-70, 207-230, 274-288

Sheehyová, G. (1999). *Průvodce dospělostí: šance a úskalí druhé poloviny života*. Praha: Portál.

Švancara, J. (1973). *Psychologie stárnutí a stáří*. Praha: SPN.

Požadavky pro získání zápočtu

Zápočet je udělován za aktivní účast na seminářích (viz níže), vypracování skupinového úkolu a získání alespoň minimálního počtu bodů za seminární práci.

za aktivní účast na seminářích se považuje:

účast na seminářích ve své seminární skupině (povolena je maximálně jedna absence)

aktivní plnění zadaných úkolů v průběhu semináře

vypracování, odevzdání a prezentace skupinového seminárního úkolu během zápočtového týdne

seminární práce:

- odevzdání seminární práce v řádném termínu (viz níže)
- splnění požadavků na seminární práci (viz níže)

- získání alespoň minimálního počtu bodů

Seminární práce

Téma seminární práce: *Emoce/chování/socializace ve vývojové perspektivě s přihlédnutím ke kulturnímu/společenskému/historickému kontextu*

Vytvořte si v rámci tématu vlastní podtéma. Téma seminární práce je formulováno obecně, očekává se proto, že si pro účely své práce téma zúžíte na specifický problém. Název tématu i název Vámi zvoleného podtématu jsou nedílnou součástí seminární práce.

Příklad:

Téma: **Emoce/chování/socializace ve vývojové perspektivě s přihlédnutím ke kulturnímu/společenskému/historickému kontextu**

Název práce¹: Refugee children's play: Before and after migration to Australia nebo
Father-Involvement in a Refugee Sample: Relations between Posttraumatic Stress and Caregiving

Způsob zpracování, práce s odbornými zdroji:

Předpokládá se, že student vystaví (= zdroje jsou využity jako nosný podklad textu, nikoliv použity jako samoučelná citace) svou práci **na nejméně 5 odborných zdrojích** z oblasti vývojové psychologie, přičemž využije kromě monografií především empirické studie uveřejněné v odborných recenzovaných/impaktovaných časopisech (český – např. Československá psychologie, E-psychologie; zahraniční – např. Developmental Psychology, Child Development aj. Využívejte fulltextové databáze MU). Za využití empirické studie není považován případ, kdy se student v seminární práci odkazuje pouze na „nevýsledkovou“ část textu (typicky úvodní přehled dosavadních poznatků a východisek, diskuzi). Jako odborný zdroj nebude uznávána učebnice – odkazování se na učebnice v seminární práci bude bodově sankcionováno.

Student se může v odůvodněných případech v textu odkazovat i na odborné zdroje z jiných vědeckých disciplín (fyziologie, neurologie, apod.) či na psychologické popularizační knihy, ale s vědomím toho, že při hodnocení práce mu nebudou za tyto zdroje započítávány body za použitou literaturu.

Odevzdání seminární práce:

Seminární práce bude během semestru odevzdávána **dvakrát**. Obě dvě odevzdání jsou podmínkou k udělení zápočtu, není možné odevzdat práci pouze jednou. Práce se odevzdává ve formátu .doc do složky Seminární práce v odevzdávací PSY 104 (podsložky Seminární práce pro první odevzdání, Seminární práce – revize pro druhé odevzdání).

Za odevzdání seminární práce se nepovažuje odevzdání prázdného dokumentu či zjevně poškozeného, nesmyslného či nesprávného dokumentu, ani dokumentu v jiném než zadaném rozsahu či formátu. Zkontrolujte si proto, jaký dokument jste do odevzdávací složky vložili a zda ho lze bezproblémově otevřít pomocí programu Word.

Proces a termíny odevzdávání

Seminární práci je nutné odevzdat 25. 10. 2015 (práce odevzdané po tomto datu nebudou přijaty). Tým vyučujících kurzu zpracuje pro každého studenta podrobný komentář a zpětnou vazbu s doporučeními pro revizi odevzdaného textu do **2. 11. 2015**. Tyto komentáře a zpětná vazba budou vypracovány pouze na práce, které budou splňovat základní požadavky na zpracování textu (rozsah, počet zdrojů, struktura). Na práce zjevně nedokončené a neúplné poskytovány nebudou a tato skutečnost se odrazí i v závěrečném bodovém hodnocení. Studenti na základě doporučení text přepracují. Komentáře a slovní hodnocení má sloužit k tomu, aby student/ka pochopil/a, v čem má v psaní odborného textu rezervy a z čeho se může při psaní dalšího textu poučit. Schopnost přijmout zpětnou vazbu a poučit se z ní patří k základním dovednostem budoucího psychologa.

¹ Jako ukázky jsou uvedeny názvy publikovaných studií.

Je doporučeno využít možnosti osobních konzultací s autory této zpětné vazby k případnému vyjasnění poznámek a jejich efektivnímu zpracování do výsledné podoby seminární práce. Součástí závěrečného hodnocení bude také posouzení toho, jak byl text na základě připomínek přepracován.

Revidovanou seminární práci je nutné odevzdat nejpozději 18. 12. 2015.

Rozsah:

Rozsah seminární práce je **nejméně 9 000 znaků s mezerami** (5 normostran) a **maximálně 10 800 znaků s mezerami** (6 normostran). Do rozsahu se nezapočítává titulní strana práce a seznam literatury.

Forma:

Nutností je důsledné odkazování se na zdroje dle citačních standardů APA a dodržování **zásad psaní odborného textu** (viz seminární praktikum S1 PSY103). **Seminární práce do vývojové psychologie má být odborným textem, který má podobu tzv. Introduction (přehledu poznatků o dané problematice s formulací vlastní výzkumné otázky či hypotézy v odborných člancích dodržujících strukturu IMRaD).** Více viz manuál APA6th (knihovna FSS MU) a také v dokumentu uloženém ve Studijních materiálech „Jak napsat Introduction“.

Co je smyslem seminární práce a co je též součástí jejího hodnocení?

V seminární práci prokazuje, že jste schopni si v rámci zvoleného tématu najít dostatečně zúžené podtéma a náležitě ho zpracovat. Svou seminární prací dále prokazuje, že jste schopni dohledat si ke zvolenému tématu relevantní odborné zdroje a dovedete s odbornými zdroji dobře pracovat - tzn. spojovat závěry jednotlivých studií do nových souvislostí, vyvozovat na jejich základě vlastní výzkumné otázky, hypotézy apod. Rovněž prokazuje, že jste schopni kritického psychologického myšlení. Odbornými zdroji jsou monografie a články z odborných periodik (dostupné např. v knihovně FSS či v elektronické podobě prostřednictvím fulltextových databází) apod., nikoliv učebnice (např. učebnice autorů – Čačka; Vágnerová; Langmeier, Krejčířová; Nakonečný; Atkinsonová; Plháková apod.) a slovníky pro laickou veřejnost (např. Hartl, Hartlová). Práci prokazuje znalost a dovednost citačních standardů APA.

viz: dokument ve Studijních materiálech

http://www.lib.sfu.ca/researchhelp/writing/citing_guides/apa.htm

<http://owl.english.purdue.edu/owl/resource/560/01/>

Hodnocení seminární práce:

Bodově se hodnotí míra vyhovění výše uvedeným kritériím, dodržení základních pokynů k psaní seminární práce (viz seminární praktikum S1 PSY103) a schopnost poučit se a profitovat z poskytnutých komentářů a zpětné vazby.

Upozornění:

Seminární práce vypracovávajíte samostatně s použitím relevantní literatury. Dbejte na důsledné odkazování se na zdroje a dodržování citačních pravidel. Práce jiných autorů vydávané za vlastní jsou považovány za plagiát. Za plagiát je považována i seminární práce, v níž bez odkazu na zdroj prezentujete myšlenky jiného autora (a to i v případě, že věty nejsou kopírovány doslovně). Výše uvedené počiny jsou automaticky postupovány k řešení disciplinární komisi.

Skupinový úkol

Přihlášení se ke skupinovému úkolu (tzn. vytvoření pracovní skupiny), **jeho vypracování, prezentace a odevzdání jsou nedílnou součástí podmínek k získání zápočtu.**

Zadání skupinového úkolu bude upřesněno na semináři S1. Účast na tomto semináři je proto doporučena. V případě, že se student nemůže tohoto semináře zúčastnit, je povinen se předem (tzn. před konáním semináře příslušné seminární skupiny) domluvit s vyučující, do které pracovní skupiny bude zařazen.

Odevzdání:

Každá pracovní skupina **odprezentuje splnění skupinového úkolu na některém z termínů v závěrečných dvou týdnech semestru (7. - 18. 12. 2015**, termíny budou upřesněny během semestru). Vypracovaný úkol každá pracovní skupina vloží do odevzdávárny v IS **nejpozději 6. 12. 2015**.

Hodnocení:

Hodnoceno bude celkové splnění skupinového úkolu, nikoliv podíl jednotlivců na něm. **Všichni členové jedné pracovní skupiny tedy obdrží stejné hodnocení.** Za způsob, jakým si členové pracovní skupiny mezi sebou rozdělí práci, nese odpovědnost každý z členů skupiny.

Za splnění skupinového seminárního úkolu je možné získat **0 – 10 bodů**. U tohoto úkolu je **stanoveno minimum 3 body nutné pro získání zápočtu**. Pro získání zápočtu je dále nutné být včas (viz výše) přihlášen k pracovní skupině, vypracovat, odevzdat a odprezentovat seminární úkol. Za odevzdání seminárního úkolu se nepovažuje odevzdání prázdného dokumentu nebo nedostatečně či zjevně nesmyslně vyplněného dokumentu.

Požadavky na ukončení kurzu

Kurz je ukončen ústní zkouškou, která zahrnuje témata jak z PSY103 (Vývojová psychologie I), tak z PSY104 (Vývojová psychologie II). Součástí zkoušky bude ověření znalostí:

- témat probraných na seminářích a přednáškách PSY 103 (Vývojová psychologie I) a PSY 104 (Vývojová psychologie II)
- povinné literatury uvedené v sylabech **obou** kurzů a umístěných ve studijních materiálech **obou** kurzů v IS

Studenti mohou získat celkem 100 bodů, minimální počet bodů je 50.

	maximum bodů	minimum bodů
Skupinový seminární úkol	10	3
Seminární práce kritéria pro hodnocení: <ul style="list-style-type: none"> • odborné zpracování tématu (výběr tématu, schopnost identifikace klíčových myšlenek a poznatků, kvalita práce s odbornými zdroji, formulace vlastní výzkumné otázky na základě přehledu poznatků) 15b. • struktura, forma (citace) 10b. • literatura (výběr relevantní odborné literatury) 10b. 	40	17

Ústní zkouška²	50	30
----------------------------------	----	----

Celkové hodnocení:

90 – 100	A – vysoce nadstandardní výkon; student(ka) perfektně zvládl(a) obsah kurzu a prokázal(a) vysoce nadprůměrné znalostí a dovedností ve všech oblastech PSY104
80 – 89	B – nadprůměrný výkon; student(ka) zvládl(a) obsah kurzu a prokázal(a), že je schopen/schopna v některých oblastech v rámci PSY104 podávat výborné výkony
70 – 79	C – adekvátní splnění podmínek kurzu; prokázání zcela přijatelné úrovně znalostí a dovedností v rámci oblastí PSY104
60 – 69	D – mírně podprůměrné vyhovění požadavkům kurzu, student(ka) má v některých znalostech a dovednostech v rámci oblastí PSY104 více „slabých míst“, kterým by se ještě měl(a) věnovat
50 – 59	E – splnění požadavků kurzu na nejnižší přijatelné úrovni; student(ka) by se měl(a) snažit své znalosti a dovednosti v rámci oblastí PSY104 značně zlepšit a rozšířit
49 či nesplnění minimálního počtu bodů v jednotlivých požadavcích (sem. práce; seminární úkol; více než 1 absence na semináři)	F – nevyhovění podmínkám kurzu, prokázání nepřijatelně nízké úrovně znalostí a dovedností v rámci oblastí PSY104

² A (50); B (45); C (40); D (35); E (30); F (29 a méně).